List 43. **NOVICE** Tečaj XXXIV.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljani po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 25. oktobra 1876.

Obseg: Promemoria našim gospodom državnim poslancem. — Osnova deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu pri Vipavi. — Poduk za povzdigo našega predivstva. (Konec.) — Nekoliko iz Mariborske vinske razstave. (Dal.) — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dal.) — Veliki čebelarski zbor v Vratislavi. — Za trgovce z lesom in ogljem. — Popotne črtice. (Dalje.) — Iz govora dr. Polita v Ogerskem zboru za brambo dr. Miletiča, toženega zarad velike izdaje. — Sodba večne pravice. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Promemoria našim gospodom državnim poslancem.

Dunajski kmetijski časnik „Oest. Landw. Wochenblatt" donaša v svojem 41. listu iz Českega poročilo, ki je vredno, da ga tudi naši državni poslanci na znanje vzemó. Tako-le se glasí:

Deželni kulturni svèt na Českem je okrožnico razposlal kmetijskim družbam in podružnicam Českim sledečega obsega: „Z ozirom na poročila nekaterih naših kmetijskih družeb, da je poljedeljstvo v poslednjih letih veliko škodo trpelo po suši, gosenicah itd., se kaže, da sedanje postave o odpisu zemljiškega davka ne zadostujejo, ker se samo na škodo po toči, povodnjah in požarih opirajo. Deželni kulturni svèt je vsled tega se obrnil do sl. vlade. Na to je gospod minister poljedelstva z dopisom od 28. julija t. l. deželnemu kulturnemu svetu odgovoril: „Pri postavi, katera ima vsled §. 6. postave o uravnavi zemljiškega davka od 24. maja leta 1869. zarad dovoljenja davkinih odpisov po nesrečah v obravnavo priti, se bode na različne škode, ki zadevajo polje, skrben ozir jemalo. Postavna vredba o tej zadevi se bode kolikor mogoče pospešila in le na tej poti se morejo doseči zaželene polajšave; samo po administrativni poti je prememba dozdaj veljavnih postavnih propisov nemogoča."

Naloga kmetovalcev in kmetijskih družeb je po takem, svojim državnim poslancem želje o silni potrebi, da se davki poškodovanim zemljiščem odpišejo, razodeti in jih tako opozoriti, da pri obravnavi od gospoda ministra obljubljene postave se na vso moč potegnejo za pridobitev kmetijstvu toliko potrebnih polajšav.

Mi pa že danes nanašaje se tudi na gosp. Ogulinov nograde zadevajoči predlog v Mariborskem vinorejskem zboru to stvar državnim našim poslancem na srce pokladamo.

Kmetijsko šolstvo.

Osnova deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu pri Vipavi.

Da se namen in osnova te šole bolje spozná in po tem spoznanji jej več učencev privabi, objavil je deželni odbor njen program in tudi nam željo razodel, naj ga po „Novicah" razglasimo. Tako-le se glasí:

§. 1. Glavni namen te šole je, da se v njej mladenči, kateri so dovršili vsaj ljudsko šolo, in znajo toraj dobro slovensko brati in pisati, podučé:

a) v umnej vinoreji in

b) v umnej sadjereji,

ter tako izobražé za bodoče umne posestnike vinorejskih gospodarstev, sadnih zasadišč, vinskih kupčij, ali pa za gospoparske pomočnike, na priliko za vincarje, kletarje, vrtnarje itd.

V ta namen je poduk razdeljen po glavnih dveh predmetih v dva dela, v vinorejski in sadjerejski tečaj, ter obsega poleg tega tudi poduk o dotičnih pripravljavnih predmetih.

Poleg glavnih naukov te šole podučujejo se učenci njeni v zelenjadoreji, sviloreji in čebeloreji, splošnem kmetijstvu in nekaterih druzih vednostih, ki se strinjajo z unimi.

§. 2. Šolo nadzoruje deželni odbor, ki določuje o vseh vprašanjih poduka in uprave.

Neposredno vodstvo je izročeno prvemu učitelju.

§. 3. Učenci se delé:

1. redni notranji učenci štipendisti, ki vživajo deželne ali pa zasebne štipendije ter v šoli dobivajo hrano in stanovanje;

2. redni notranji učenci plačujoči, ki isto tako hrano in stanovanje dobivajo v šoli;

3. redni zvunanji učenci, in

4. izvanredni učenci.

Do deželnih štipendij imajo pravico le ubogi sinovi Kranjskih kmetovalcev; kdo pa do zasebnih, ako bi take morda kdo osnoval, to določuje ustanovitelj sam.

Učence 1., 2. in 3. vrste sprejema deželni odbor po nasvetu šolskega vodstva, in sicer mladenče, ki dokažejo:

a) da so vsaj 16 let stari, b) da so čvrstega zdravja, c) da so lepega vedenja, d) da so z dobrim vspehom dovršili vsaj ljudsko šolo.

Prošnjiki štipendij morajo dokazati tudi uboštvo, drugi pa predložiti morajo pismeno zavezo, da se sami vzdržujejo.

Učence 4. vrste, to je izvanredne, sprejema šolsko vodstvo brez posebnih dokazil.

Izpraznjene štipendije in pa mesta plačujočih učencev razpisuje deželni odbor.

Deželnih štipendij je 8 po 120 gold. Znesek štipendij pa se ne dá učencem v roko, ampak oni dobivajo za to v šoli hrano, stanovanje in poduk.